

Jerzy Pyrgała, Przemysław Urbańczyk

Kołożąb, gm. Sochocin, woj.
ciechanowskie. Stanowisko 2

Informator Archeologiczny : badania 9, 107-108

1975

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

KOŁOZĄB, gm. Sochocin
woj. ciechanowskie
Stanowisko 2

Zakład Epoki Metali
Instytutu Historii Kultury
Materialnej PAN
w Warszawie

Badania w terenie prowadził dr Jerzy Pyrgała przy współudziale mgr Przemysława Urbańczyka. Finansował IHKM PAN. Dziesiąty sezon badań kołoząbskiego zespołu osadniczego /1961-1965, 1967-1970, 1975/, trzeci na stanowisku 2 /1969-1970, 1975/. Osada otwarta kultury przeworskiej z l w.p.n.e., liczne ślady osady kultury lużyckiej z okresu halszackiego i lateńskiego.

Badania wykopaliskowe zostały poprzedzone wstępnym rozpoznaniem gleboznawczym wykonanym przez doc.dr K. Konecką-Betley z Instytutu Gleboznawstwa i Chemii Rolnej SGGW. Polegały one na pobraniu dwóch prób glebowych z sondazy głębokich /0-1,85 m/ oraz pięciu prób płytkich.

Badania archeologiczne skoncentrowano w pobliżu miejsc pobrania prób glebowych. Założono pięć wykopów o wymiarach 5 x 10 m i numeracji I-V, ćw. B i D, które w całości wyeksplorowano.

Warstwa kulturowa wystąpiła tuż pod powierzchnią ziemi ornej /0,30 m/ i sięgała do głębokości 0,50 m, a w sporadycznych przypadkach głębiej do 0-60 - 0,70 m. W sumie odsłonięto i zbadano 28 jam różnej wielkości i przeznaczenia, 4 paleniska, kilkanaście śladów słupowych oraz rozmazane, bliżej niezidentyfikowane zaciemnienia o niewielkiej miąższości. Z jam wyróżniało się rozmiarami kilka, o charakterze gospodarczym i magazynowym. Były to obiekty o średnicy ca 1,5 m i głębokości 1,2-1,5 m. Ich wypełniska to: bryły polepy i przepalanej gliny ze śladami odcisków po drewnianych konstrukcjach oraz z negatywami ziarniaków zbóż, liczne fragmenty naczyń ceramicznych w tym także naczyń zasobowych, sporadycznie występujące inne zabytki jak przęśliki, fragmenty osetek, żelazne noże, liczne kości zwierząt oraz ślady węgla drzewnego i popiołu. W jednej z jam, na dnie, znaleziono część żarna obrotowego, tzw. "leżak". Odkryto także obiekt półziemiankowy o rozmiarach 4-4,5 m x 3-3,5 m, zagłębiony do 0,90 m. Przy jego krawędziach znajdowały się ślady po słupach. Na dnie półziemianki stwierdzono pozostałości jamy, wypełnionej okruchami wapna przemieszanego z piaskiem.

Z zabytków znalezionych luźno w warstwie kulturowej na szczególną uwagę zasługuje brązowa zapinka zdobiona figuralnymi motywami zoo- i antropomorficznymi, pochodząca z kręgu kultury celtyckiej i datowana na początek l w.p.n.e.

Opisana warstwa osady jest datowana na późny okres lateński, a jej przynależność kulturowa to kultura przeworska. Stwierdzono także występowanie pojedynczych jam kultury łużyckiej z okresu halsztacko-lateńskiego, zawierających z reguły niewielkie ilości fragmentów ceramiki i kości zwierzęce.

Z okazalszych jam zarówno kultury przeworskiej jak też i łużyckiej pobrano próby z ich zawartości do badań gleboznawczych i chemicznych.

Badania będą kontynuowane.

KOMOROWO, gm. Kaźmierz
woj. poznańskie
Stanowisko 12

patrz
wczesne średniowiecze

KRAKOW-KRYSPINOW
Stanowisko 2

patrz
okres wpływów rzymskich

LUBIEL STARY, gm. Rząśnik
woj. ostrołęckie
Stanowisko 1 i 2

patrz
okres wpływów rzymskich

LUBOSZYCE, gm. Grabice
woj. zielonogórskie
Stanowisko 4

patrz
epoka brązu

ŁAGIEWNIKI, gm. Kruszwica
woj. bydgoskie
Stanowisko 5

patrz
okres wpływów rzymskich